

AMMATTITAITOVAATIMUKSISTA TAI OSAAMISTAVOITTEISTA POIKKEAMINEN

Poikkeamisen perusteet

Ammattitaitovaatimuksista ja osaamistavoitteista poikkeamisella tarkoitetaan tilannetta, jossa ammatillisen perustutkinnon opiskelijan ei tarvitse suorittaa jotakin tutkinnon perusteissa edellytettävää osaamista. Poikkeamisen tavoitteena on aina se, että opiskelija pystyy suorittamaan ammatillisen perustutkinnon, vaikka hän ei tutkinnon perusteiden osalta voi saavuttaa kaikkia ammattitaitovaatimuksia tai osaamistavoitteita. **Tutkinnon osan sisällä voidaan poiketa ammattitaitovaatimuksista ja osa tutkinnon osista, mutta koko tutkinnon osasta ei voi poiketa.** Tutkinnon perusteissa voidaan myös määrittää, miltä osin tutkinnon ammattitaitovaatimuksista tai tavoitteista ei voida poiketa, jos tutkinnon osan keskeiset ammattitaitovaatimukset tai osaamistavoitteet jäävät saavuttamatta, ei opiskelijalle voida antaa todistusta kyseisen tutkinnon osan suorittamisesta. Tällöin opiskelijalle annetaan todistus osaamisesta kyseisen ammatillisen tutkinnon osan kohdalla. Yhteisten tutkinnon osien kohdalla voidaan tutkinnon osa-alue suorite korvata, jollakin muulla valinnaisella osa-alueella osaamispisteiden täyttämiseksi. **Poikkeama ei vaadi pohjalle erityisen tuen suunnitelmaa.**

Milloin poiketaan

Poikkeaminen on mahdollista vain siinä tapauksessa, että tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaiset ammattitaitovaatimukset tai osaamistavoitteet ovat joko olosuhteiden tai opiskelijan aiemman osaamisen kannalta joiltakin osin opiskelijalle kohtuuttomia. Lisäksi poikkeama voi olla perusteltu opiskelijan vammaan tai terveydentilaan liittyvien syiden pohjalta. **Tyypillisintä on tehdä poikkeama kielten opintoihin**, jos opiskelija ei ole aiemmin opiskellut jotain vierasta kieltä esim. peruskoulussa, voidaan kyseiseen vieraan kielen pakollisen tutkinnon osan osa-alueeseen tehdä poikkeama. Tilalla suoritetaan viestinnän valinnaisen tutkinnon osan osa-alueen opintoja.

Poikkeaman käytännön prosessi

Vastuuopettajan tehdessä opiskelijalle henkilökohtaista oppimisen kehittämisen suunnitelmaa (HOKS), on huomioitava myös opiskelijan taustat vieraan kielen opintojen suhteen. Mikäli käy ilmi, että opiskelija ei ole suorittanut suomalaista peruskoulua tai hänet on vapautettu peruskoulussa, jonkun vieraan kielen opinnoista, niin se tulee kirjata HOKS:iin, sille erikseen varatulle kentälle. Valmistelua tehtäessä **vastuuopettajan tulee keskustella opiskelijan kanssa mahdollisesta poikkeaman laatimisesta ja kuulla myös alaikäisen opiskelijan huoltajaa asiasta.** Kun vastuuopettaja on saanut laadittua kaikki ryhmän HOKS-suunnitelmat, tulee poikkeaman vieraaseen kieleen vaativista opiskelijoista toimittaa lista koordinoivalle erityisopettajalle (Jenna Tynkkynen), joka tekee virallisen poikkeamapäätöksen sekä vie tiedon kielten ja viestinnän opettajille. Päätöksen tekemisen jälkeen koordinoiva erityisopettaja lähettää tiedoksiannon päätöksestä ja korvaavasta suorituksesta opiskelijalle sekä alaikäisen opiskelijan huoltajalle.

Huomioitavaa on se, että suomenkieliselle opiskelijalle yhteisten tutkinnonosien pakolliseen ruotsin kieleen tehtävä poikkeama **EI** vapauta ammatillisiin tutkinnon osiin, osalla koulutusaloista sisältyvistä ammatillisen ruotsin osuuksista. Jos koulutusalan ammatilliset tutkinnon osat sisältävät ammattiruotsin osuuksia, on suomenkieliselle opiskelijalle hyvä selvittää, että ammatillisen tutkinnon osan sisältämät ruotsin kielen osuudet opiskelija joutuu suorittamaan poikkeamasta huolimatta.

Poikettu arviointi todistuksessa

Tutkintotodistukseen merkitään, missä tutkinnon osissa tai tutkinnon osan osa-alueissa osaamisen arvioinnista on poikettu. Kyseisen tutkinnon osan/osa-alueen kohdalle tulee näkyviin arviointina pelkkä P-kirjain. Mikäli poiketun tutkinnon osan tai sen osa-alueen tilalla suoritetaan, jokin muu korvaava tutkinnon osa, tulee tilalla suoritettavan tutkinnon osan/osa-alueen arviointi tehdä aina poikkeama-arvioinnin kautta.

Ammatillisiin tutkinnon osiin liitettävissä poikkeamapäätöksissä koulutuksen järjestäjä arvioi, ovatko keskeiset ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet saavutettu. Jos opiskelija ei saavuta keskeisiä tutkinnon osan/osien ammattitaitovaatimuksia tai osaamistavoitteita, niin tutkintotodistusta koko tutkinnosta ei voida antaa, koska keskeisiä ammattitaitovaatimuksia ei ole saavutettu. Silloin koulutuksen järjestäjä antaa opiskelijalle todistuksen opiskelijan osaamisesta.

Poikkeaminen osaamisen tunnustamisen kautta

Tehdään osaamisen tunnustaminen normaalin prosessin kautta, mutta prosessin yhteydessä tulee tiedottaa koordinoivaa erityisopettajaa, joka laittaa P-arvioinnin ruotsin kieleen. Lisäksi osaaminen tunnustetaan poikkeaman tilalla suoritettaviin opintoihin esim. kielitaidon vahvistamista osatutkinnon osaan, jos se on mahdollista aiemmin suoritettujen opintojen perusteella. Osaamisen tunnustaminen tilalla suoritettavaan tutkinnon osaan tehdään ihan normaalin osaamisen tunnustamisen prosessin mukaisesti.

Opettajan kirjaus- sekä arviointiohje (Wilma)

Vastuupettajan ilmoituksen pohjalta koordinoiva erityisopettaja laatii opiskelijalle poikkeamapäätöksen esim. ruotsin kielen opintoihin, mikä näkyy opiskelijan HOKS-puussa opinnot välilehdellä P-kirjaimena. Koordinoiva erityisopettaja liittää opiskelijan korvaavaan viestinnän valinnaiseen osa tutkinnon osaan, jonka opiskelija suorittaa kielten opintojen tilalla. Opiskelija suorittaa tilalla sovitun korvaavan osa tutkinnon osan pääsääntöisesti seuraavasti;

- Suomenkielinen ei ole opiskellut peruskoulussa ruotsia = kielitietoa ja kulttuuria
- Suomi toisena kielenä opiskelija ei ole opiskellut aiemmin ruotsia = kielitaidon vahvistaminen
- Suomenkielinen ei ole opiskellut aiemmin englantia = viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi
- Suomi toisena kielenä opiskelija ei ole opiskellut aiemmin englantia = viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi toisena kielenä

Seuraavalla sivulla yksityiskohtainen kirjausohje poiketun tutkinnon osan osa-alueen tilalla suoritettavan valinnaisen osa tutkinnon osan arvioimiseen.

1. Tutkinnon tai osatutkinnon osan arviointi tehdään kohdasta ”Opiskelijakohtainen arviointi, poikkeama”, tämä osio tulee näkyviin vasta kun poikkeamapäätös on tehty.

Kielitaidon vahvistaminen (S2) - Kielitaidon vahvistaminen (S2) - 23
valinnainen osa-alue yto, 1 osp

Arakchou Momo

Etusivu Lomakkeet **Arviointi** Opetusryhmän valinta

Opiskelijakohtainen arviointi

Opiskelijakohtainen arviointi, poikkeama

2. Merkataan arvosana ja päivämäärä

Kielitaidon vahvistaminen (S2) - Kielitaidon vahvistaminen (S2) - 23
valinnainen osa-alue yto, 1 osp

Uusi

Arvosana

*Päivämäärä

Tuntimäärä
0

Osaamispisteet
1

Vanhat ov:t
----

*Opettaja

3. Valitse ”*lisätietoja” kohdasta oikea arvioinnin lisätietoviite. Viitteet saa auki alasvetovalikosta, jonka jälkeen klikataan oikea viite ”valitse”-painikkeella sekä tallennetaan valinta.

Uusi

Ammatilliset tutkinnon osat:
Poikkeaminen, ammattitaitovaatimuksista on poikettu (L 531/2017, 66§).

Valitse listasta

Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi, pakollisen osa-alueen kohdalla on poikettu osaamistavoitteista ammatillisesta koulutuksesta annetun lain perusteella (L531/2017, 66 §). Opiskelija on suorittanut tämän sijaan kielitaidon vahvistaminen (S2), valinnaisen osa-alueen, 1 osp (VNA 673/2017, 3 §).

Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi, pakollisen osa-alueen kohdalla on poikettu osaamistavoitteista ammatillisesta koulutuksesta annetun lain perusteella (L531/2017, 66 §). Opiskelija on suorittanut tämän sijaan kielitietoa ja kulttuuria, valinnaisen osa-alueen, 1 osp (VNA 673/2017, 3 §).

Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä, englanti, pakollisen osa-alueen kohdalla on poikettu osaamistavoitteista ammatillisesta koulutuksesta annetun lain perusteella (L531/2017, 66 §). Opiskelija on suorittanut viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi, valinnaisen osa-alueen, 3 osp (VNA 673/2017, 3 §).

Valitse Tallenna

4. Sanallista arviointia EI täytetä

*Lisätietoja

Mukautettu/poikettu arviointi:

Sanallinen arviointi

Jos poikkeaman prosessiin tai kirjaukseen liittyen on kysyttävää, niin ota yhteys koordinoivaan erityisopettajaan.